

Winnaars
2024

1e Prijs Sebastiaan Vork - TUD, Architecture
2e Prijs Ayla Stomp - Academie van Bouwkunst Rotterdam
3e Prijs Eda Demir - TU/e, Architecture, History and Theory

Inhoud

Reflectie / 7

De inzendingen / 7

Winnaars / 20

1e prijs Sebastiaan Vork / 22

2e prijs Ayla Stomp / 32

3e prijs Eda Demi / 42

Genomineerden / 52

Mike van Rheenen / 52

Jules Bresson / 54

Overige inzendingen / 56

Toelichting / 58

NRP
Masterprijs
winnaars
2024

Juryrapport NRP Masterprijs 2024

Auteur Erna van Holland
- December 2024

Het Nationaal Renovatie Platform (NRP) heeft in 2015 de NRP Masterprijs in het leven geroepen. De nationale prijs voor aanstormend talent binnen de renovatie- en transformatiesector. Met deze prijs wil NRP afstuderende en net afgestudeerde studenten stimuleren om zich verder te ontwikkelen binnen de transformatie- en renovatiesector. En andersom dragen hun afstudeerscripties bij aan de verdere professionalisering van het vakgebied.

De afgelopen jaren hebben interessante inzendingen en inspirerende winnaars opgeleverd en dat is niet anders in deze tiende editie.

Reflectie

Het blijven spannende tijden voor de jury medio september. Hoeveel inzendingen zijn er dit jaar? De spanning liep dit jaar nog hoger op dan anders, omdat de helft van de inzendingen op de sluitingsdag binnen kwam. In 2024 zijn er veertien inzendingen binnengekomen die gelukkig allemaal aan de criteria voldeden. De inzendingen kwamen van vier verschillende onderwijsinstellingen: er waren zeven inzendingen van TU Delft, vier van TU Eindhoven, twee van de Academie van Bouwkunst Rotterdam en één van de Academie van Bouwkunst Amsterdam. Minder onderwijsinstellingen dan voorgaande jaren. We roepen hierbij zo veel mogelijk onderwijsinstellingen op hun studenten te motiveren om hun masterscripties op het gebied van renovatie en transformatie in te sturen voor de NRP Masterprijs 2025.

Sinds twee jaar krijgt de winnaar van de NRP Masterprijs niet alleen de eer en de geldprijs die erbij hoort, maar is de winnaar voor een jaar lid van de jury van de NRP Gulden Feniks. Dat blijkt een gouden formule te zijn: een echte win-win situatie. Zo vertelde Bruce Verdonschot, de winnaar de Masterprijs van 2022, dat hij door jurylid te zijn in aanraking kwam met andere soorten opgaven dan hij vanuit zijn werk kende. Als architect kreeg hij nu een veel beter beeld van de complexiteit bij de realisatie van (gebieds)transformaties. Zijn reflectie dat architectuur niet alleen het doel is maar ook het middel, bewees voor hem dat de NRP Gulden Feniks echt een prijs is om van te leren. Hij leerde van de verschillende perspectieven van de leden van de jury. Op hun beurt heeft de jury van de Gulden Feniks genoten en geleerd van de inbreng van een andere generatie. Zo ook dit jaar toen de winnaar van de Masterprijs 2023, Luïsa Jacobse, aanschoof. Het is voor NRP mooi om te zien hoe de symbiose tussen de verschillende activiteiten die zij onderneemt met het jaar groter wordt.

De inzendingen

De jury van de NRP Masterprijs geniet van het feit dat de jongere generatie stelling durft te nemen, op te komen voor iets waar ze zelf een passie voor hebben. Ze gebruiken het vak van ontwerper om grondig onderzoek te doen en door middel van een ontwerp of ontwerpstudie testen ze of hun stelling klopt. In een aantal gevallen leidt het onderzoek tot handvatten waar NRP graag verder over door zou willen praten. Dat geldt zeker voor de inzending met de titel 'Onvoltooid gebouwd, de herwaardering van de bestaande stad'. Er wordt geconstateerd dat

herbestemmingsopgaven zeer complex zijn en dat die complexiteit kan leiden tot de keuze om alsnog het gebouw te slopen. Wat zit ons in dergelijke gevallen in de weg om de her te bestemmen gebouwen te behouden? Draait het nog altijd alleen om geld en vergroot een monumentenstatus dit probleem? NRP heeft in het verleden onderzoek gedaan om te kijken of er een model (een zogenaamd kompas) te bedenken is om goede integrale interdisciplinaire afwegingen van de verschillende waarden te maken. De ervaring leerde dat dit zeer complex is. In dit onderzoek is een tool ontwikkeld voor ontwerpers om dit op te pakken. Wat als je de stelling 'nooit meer slopen' centraal zou stellen; zou dat tot andere keuzes leiden? Bijvoorbeeld tot een meer dynamische strategie van adaptie en behoud van bestaande gebouwen. De studie laat dit zien aan de hand van een drietal testcases in Rotterdam: een woningbouwproject, een kerk en een afvalenergiecentrale.

De kracht van architectuur

Natuurrampen leiden tot een hele andere kijk op de opgave van bestaande gebouwen, dorpen en steden. De eerste aandacht gaat altijd uit naar huisvesting, gezondheid en voedsel. Maar er is meer nodig om mensen en gemeenschappen in leven te houden en vooral om hen toekomstperspectief te bieden. Het resultaat van een onderzoek is dat architectuur de kracht heeft om meer te doen dan gebouwen en infrastructuur te herstellen. Het onderzoek betreft de stad Antakya in Turkije, getroffen door een aardbeving in 2023. Lichtgewicht indoor voetbalhallen bleken in de stad Antakya de aardbeving te hebben doorstaan. Door de positionering in de stad kunnen deze hallen functioneren als sociale hubs: nieuwe sociale en economische ankerpunten. Ze kunnen verschillend worden ingericht met diverse materialen om ruimte te bieden aan lokale ambachten, onderwijs, ontspanning en ontmoeting.

Het interessante van de inzendingen van de NRP Masterprijs is dat de studenten door verschillende brillen naar de opgaven in het ruimtelijk domein kijken. Voor het eerst is er een inzending waarbij de bril die van de vrouwelijke bewoner/gebruiker is. De laatste jaren is er meer aandacht voor de rol van de vrouw als ontwerper, maar de historie bezien door de ogen van een vrouwelijke bewoner/gebruiker is iets vernieuwends. De Industriële Revolutie wordt volgens het onderzoek van de inzender hierin gezien als een kantelpunt in de geschiedenis en beperkte de rol van de vrouw in het huis tot die van achter het aanrecht, bij voorkeur niet zichtbaar. Als transformatieopgave is gekozen voor de voormalige Zusterflat in 's-Hertogenbosch. Een gebouw dat was ontworpen als ware het een kloostercomplex. Wat als je kijkt naar de eisen en wensen van de vrouwen van nu? Dan ontstaat er een woongebouw waar - naar de mening van de jury niet alleen vrouwen - maar veel meer verschillende mensen zich meer thuis zullen voelen. Want sociale veiligheid, geborgenheid en ruimte voor eigen inbreng, is wat je iedereen gunt.

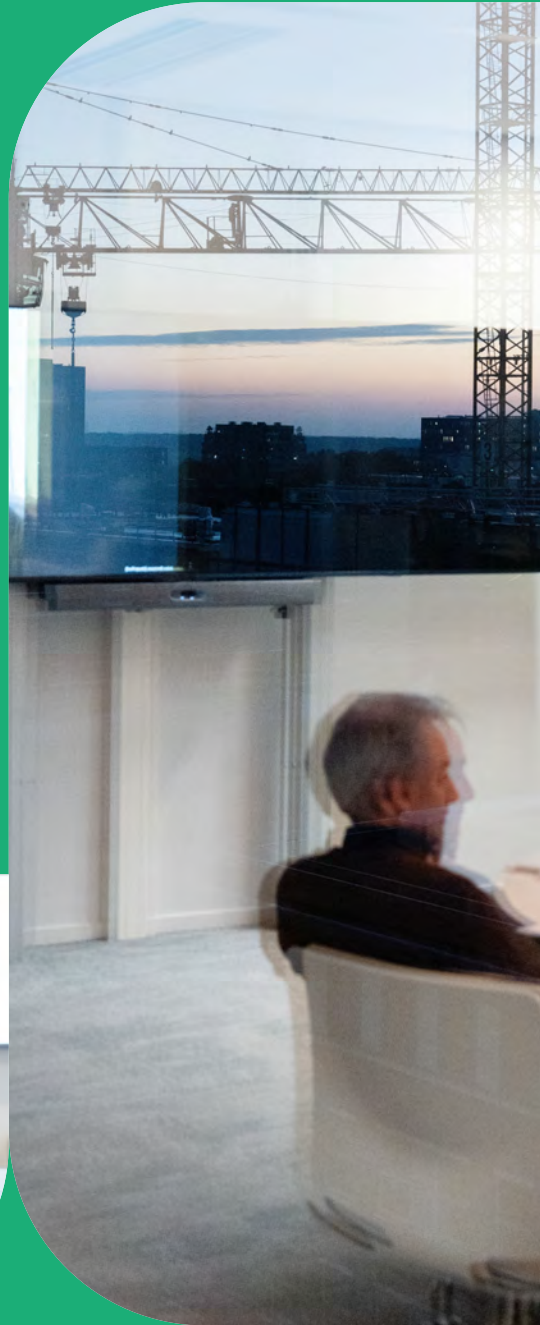

'Het interessante van de inzendingen is dat studenten door verschillende brillen naar de opgaven in het ruimtelijk domein kijken.'

Optoppen in naoorlogse woonwijken

Zoals elk jaar, is er veel aandacht voor de naoorlogse woonwijken. Ze worden gezien als een toekomstige verduurzamingsopgave en een potentieel om het verdichtingsvraagstuk van ons land voor een deel op te lossen. De inzendingen laten zien dat dit op verschillende manieren kan. Optoppen krijgt veel aandacht. Zo is er in samenwerking met een vastgoed-onderhoudsbedrijf gekeken naar de mogelijkheden om een project in Spijkenisse op te toppen met biobased materialen met als doel het aantal woningen te vergroten. Interessant in deze studie is dat vooral is gekeken naar wat lokaal aan biobased materialen beschikbaar is of zou kunnen zijn. Een zevental materialen zijn hiervoor in beeld gebracht voor de provincie Zuid-Holland. De toepassing hiervan blijkt in de praktijk nog best weerbarstig. Het is zeker mogelijk dergelijke materialen te gebruiken, maar de hoeveelheid beschikbare materialen zal onvoldoende zijn om een groot aantal optoppingen te realiseren. En soms moeten er ook andere materialen worden toegevoegd voor een goede toepassing die dan weer afbreuk doet aan het biobased karakter.

Een ander onderzoek voor drie naoorlogse portiekflats met sociale huurwoningen in Osdorp-Oost (in de Westelijke tuinsteden van Amsterdam), laat zien dat de gebouwen gerenoveerd kunnen worden en tegelijkertijd met twee woonlagen kunnen worden opgetopt. Daarmee is de revitalisering van de flats nog niet af. De plinten worden voorzien van commerciële en gemeenschappelijke functies en het landschap rondom de flats worden meegenomen in het ontwerp. De vraag die hier centraal staat, is of het mogelijk is om hout dat in de directe omgeving van het project groeit te gebruiken voor de optoppingen. Dit wordt het closer to nature bosbeheer-principe genoemd, waardoor mensen zich ook meer met de natuur in hun omgeving verbonden voelen. Of dit echt haalbaar is en de gewenste kwaliteit van bouwmaterialen oplevert, wordt niet nader toegelicht.

Wie denkt dat optoppen alleen bij gestapelde woningbouw mogelijk is, zou kennis moeten nemen van het onderzoek waar is gekeken naar de transformatie van de Boerhaavewijk in Haarlem. Door optopping op zowel de flats als de grondgebonden woningen, kunnen hier 655 extra woningen aan de wijk worden toegevoegd. Ook bij dit onderzoek is gekeken naar het gebruik van biobased materialen. Het moment van de transformatie wordt aangegrepen om de bewoners meer zeggenschap te geven over het aanzien van de gevels. Er worden wel vraagtekens geplaatst of de bewoners allemaal naar hun oorspronkelijke woning terug zullen verhuizen. Dat vraagt om veel verhuisbewegingen in een in een toch al overspannen woningmarkt.

Garageboxen en semipublieke ruimten

Wie kent ze niet: de garageboxen in de Post-65 wijken? Een doorn in het oog van velen maar gebouwen waar niemand diens vingers aan wil branden. Toch heeft een student zich hieraan gewaagd en wel in een tweetal wijken in Eindhoven: Tempel en Woenselse Heide. Door de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving van naoorlogse wijken centraal te stellen, kun je niet om de onderbenutte ruimten van garageboxen en semipublieke ruimten heen. Hier kunnen nieuwe gemeenschappelijke initiatieven landen, zoals bijvoorbeeld een guesthouse op buurtniveau. Verder zijn achterkantsituaties aangepakt en is collectiviteit ook de leidraad geworden voor parkeren, verkeer, achterpad en woningtypologieën. Via ontwerpend onderzoek is een transformatiemodel gemaakt dat ook voor andere wijken kan worden ingezet. Bijzonder is dat het aanzien van garages ook als inspiratiebron is gebruikt in het ontwerp. Wel jammer dat het ontwerp vooral in nieuwbouw voorziet.

De gebouwde omgeving en het sociale domein

Het is de huidige generatie duidelijk dat een ontwerper niet alleen de taak heeft door middel van fysieke ingrepen de leefbaarheid in naoorlogse wijken te verbeteren, maar dat dit ook gepaard moet gaan met een verbetering op het sociale vlak. Een student heeft de onderzoeksvraag geformuleerd of flatgebouwen kunnen worden getransformeerd om bewoners veel meer zeggenschap te geven over hun woning, nu en in de toekomst en of dit kan bijdragen aan een 'sense of belonging'. Welke rol kan architectuur hierbij spelen? Vier nagenoeg identieke flats uit de jaren '50 in Kleinpolder, Rotterdam zijn hiervoor als casus bij de kop gepakt. Bewoners zijn bevroegd over hun ervaringen en hun wensen. Internationale referentieprojecten gaven een beeld van de mogelijkheden. De combinatie leverde een ontwerp op met aanpassingen op gebouwniveau en op buurtniveau waarbij de gebouwen met elkaar verbonden worden. De vraag is of een fysieke verbinding boven het maaiveld in de praktijk zal functioneren.

De transformatie van industriële panden

Naast inzendingen voor de naoorlogse woningbouw, zijn er elk jaar ontwerpen om industriële gebouwen te transformeren. De inzendingen vanuit de TU Delft in het atelier Revitalising Maritime Architecture als onderdeel van een onderzoeksproject Erfgoedlijn Waterdriehoek in opdracht van de Provincie Zuid-Holland, leverde vier totaal verschillende locaties en projecten op.

Een van de studies richt zich op twee historische gebouwen in Kinderdijk. Onderzoek wees uit dat er pre-industriële houtindustrie aanwezig was in de Waterdriehoek en dat er nog maar beperkte fysieke resten hiervan in de regio te vinden zijn. Dit vormde een aanleiding om de transformatie en restauratie van een

houten schuur en een monumentaal waardhuis in Kinderdijk aan te pakken. De doelstellingen voor het ontwerp zijn bijzonder: kan de overlast van massatoerisme voor het dorp worden beperkt en is er een mogelijkheid om het bezoek aan het molengebied meer kwaliteit te geven. De functies restaurant, bakkerijwinkel en B&B kunnen ertoe bijdragen dat bezoekers langer blijven. Tevens is gezocht naar een aanpak om inzicht te geven in oude ambachten en de lokale verbinding met de natuur zichtbaar te maken. Het ontwerp levert een heel realistische aanpak voor een historische locatie, ook al vindt de jury de relatie met de houtindustrie op deze plek minder voor de hand liggend.

De opgave in de Waterdriehoek kenmerkt zich door de vraag hoe met het water om te gaan in de wetenschap dat het aantal overstromingen in de toekomst zal toenemen. In Alblasterdam is gekeken naar de transformatiemogelijkheden van het bedrijfsgebouw van Kloos & Zonen. Het gebied is door de gemeente als woningbouwlocatie aangewezen. Dat is voor de student geen reden om alles te slopen. Een zoektocht naar de oral history door te spreken met oud-medewerkers en betrokkenen, leidde naar de kernwaarden van deze locatie. Trots, verzorgd worden en gemeenschapszin waren de elementen die hieruit naar voren zijn gekomen. Dit zijn geïntegreerd in het nieuwe ontwerp. Trots om de verhalen nu zichtbaar te laten zijn aan de kade, verzorgd worden door de gebouwen bestendig te maken tegen overstromingen en gemeenschapszin krijgt een plek door de constructie van de bestaande hal als collectieve tuin te gebruiken. De jury plaatste wel vraagtekens bij het draagvlak voor de vele voorzieningen in het enige werkelijk getransformeerde gebouw van het complex.

Aandacht voor musea

Een museum wordt nog altijd gezien als een goede functie om een locatie weer onder de aandacht te brengen. Zo heeft een student gekozen voor

een nieuw Baggermuseum in Sliedrecht. Het huidige gebouw staat nu achter de dijk uit 2008 en er is geen voelbare connectie met het baggeren. Een onconventionele aanpak van de bestaande gebouwen is voorgesteld: de erfgoedwaarden zijn vertaald naar een nieuwbouw. Het museum wordt op de locatie verplaatst naar het water. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande identiteit en delen van gebouwen van de 'Van Eyck' scheepswerf worden hergebruikt. Baggerspecie wordt hier geïntroduceerd als een bouw materiaal; de verschillende mogelijkheden zijn hiervoor in beeld gebracht.

Bij een ander ontwerp voor een museum is voor een hele andere invalshoek gekozen: laat de natuur leidend zijn. Een deel van het 45 jaar oude brutalistische kantoorgebouw De Blakeburg in het centrum van Rotterdam wordt uitgehold om ruimte te geven aan de natuur. Het ontwerp gaat ervan uit dat dit gebouw een stepping stone kan worden voor verschillende biotopen in de omgeving. Om te komen tot de keuze welk deel van het gebouw gesloopt kon worden, is de architecturale waarde van het gebouw bepaald. Hierbij is rekening gehouden met de omgevingsfactoren zon, wind, water en de bodemgesteldheid. Alle interventies in het gebouw zijn specifiek afgestemd op de wens van planten en dieren en de seizoensgebonden veranderingen. Of het project als stepping stone gaat werken is nog niet zeker, maar het onderzoek levert zeker mooie handreikingen op voor ontwerpers.

'De jury van de NRP Masterprijs geniet ervan dat deze jongere generatie stelling durft te nemen en opkomt voor iets waar ze een passie voor hebben.'

Een oogziekenhuis en wooncoöperatie

Er was één inzending van een transformatie van een industrieel gebouw in het buitenland: het verlaten James Watt gebouw aan het waterfront in Greenock, Schotland. De student heeft zich laten leiden door een oogziekte waar hij aan lijdt. Deze locatie was voorheen een van de grootste suikerraffinaderijen aan de rivier Clyde. Na sluiting van deze industrie bleek dat er een hoog percentage slechtzienden en blinden was als gevolg van diabetes. De geur (nog altijd zoet) en de tactiliteit van het gebouw waren ook een aanleiding om dit gebouw te kiezen. De werkplaatsen aan de openbare zijde van de locatie werden herbestemd voor het sociale centrum, waar aandacht kan worden besteed aan de mentale gevolgen van visuele beperkingen. Voor het oogziekenhuis wordt nieuwbouw gerealiseerd die door een brug met het herbestemde gebouw is verbonden. In de gebouwen en op locatie wordt gebruik gemaakt van geur, akoestiek en ventilatie als middelen voor mensen om zich beter te oriënteren. Niet geheel duidelijk is waarom gekozen voor het gebruik van zware materialen en redelijk massieve invullingen in het industrieel erfgoed.

Dit jaar was er maar één inzending waar een kantoorgebouw naar een woongebouw wordt getransformeerd. Het betreft het voormalige belastingkantoorgebouw in Nijmegen waarvan de gemeente van mening is dat deze gesloopt kan worden wegens een zeer 'ongelukkige' stedenbouwkundige ligging. In dit project is de transformatie gecombineerd met een woonvorm die in Nederland maar mondjesmaat voet aan de grond krijgt: commons oftewel wooncoöperaties. Door voorbeelden uit het buitenland te bestuderen, is een programma geformuleerd voor een wooncoöperatie op deze plek. De transformatie van het kantoorgebouw biedt vloeren en ruimten waar ieder naar eigen believen invulling aan kan geven. De plint van het gebouw kunnen gemeenschappelijke activiteiten voor de coöperatie en de stad plaatsvinden.

De prijswinnaars

Er zijn veertien inzendingen tijdig bij de jury binnengekomen, alle inzendingen voldeden aan de criteria. De jury is van mening dat het algemene niveau van de inzendingen hoger is dan in voorgaande jaren. Er zijn twee jurybijeenkomsten gehouden. Op 30 september 2024 zijn vijf genomineerden geselecteerd uit alle inzendingen; deze inzendingen voldeden aan de toetsingscriteria en maakten nieuwsgierig naar een mondelinge toelichting. Bij de selectie probeert de jury de breedte van het veld van de inzendingen terug te laten komen en hopen we ook altijd dat de genomineerden van verschillende opleidingen komen of verschillende afstudeerrichtingen. Op 24 oktober 2024 hebben de vijf genomineerden hun projecten gepresenteerd. In een half uur tijd heeft elke genomineerde een presentatie gegeven en een gesprek gevoerd met de jury over hun project aan

de hand van vooraf gestuurde vragen. Na afloop heeft de jury zich beraad en de prijswinnaars bepaald. Zowel scriptie als presentatie hebben geleid tot de uiteindelijke rangorde van de kandidaten.

De presentaties vormen de kers op de taart van de jurering. Vorig jaar was het een verrassing dat alle genomineerden maquettes hadden meegenomen. Dit jaar was dat niet het geval en wel met heldere redenen. De maquettes waren door vandalisme vergaan of veel te groot om in de trein mee te nemen. Flexibiliteit is ook altijd een vereiste, voor zowel jury als genomineerden.

Als je net op reis bent in Zuidoost-Azië, wil je toch graag je onderzoek presenteren en de vragen beantwoorden. Gelukkig zijn we allemaal handiger geworden in digitaal overleg en dat ging ook probleemloos. De jury vond het dit jaar lastiger dan in de voorgaande jaren om te komen tot de winnaars omdat het algehele niveau heel hoog was.

Sebastiaan Vork TUD Architecture

*Dutch Housing
Commons,
non-speculative
housing within
and against the
housing market

1^e prijs

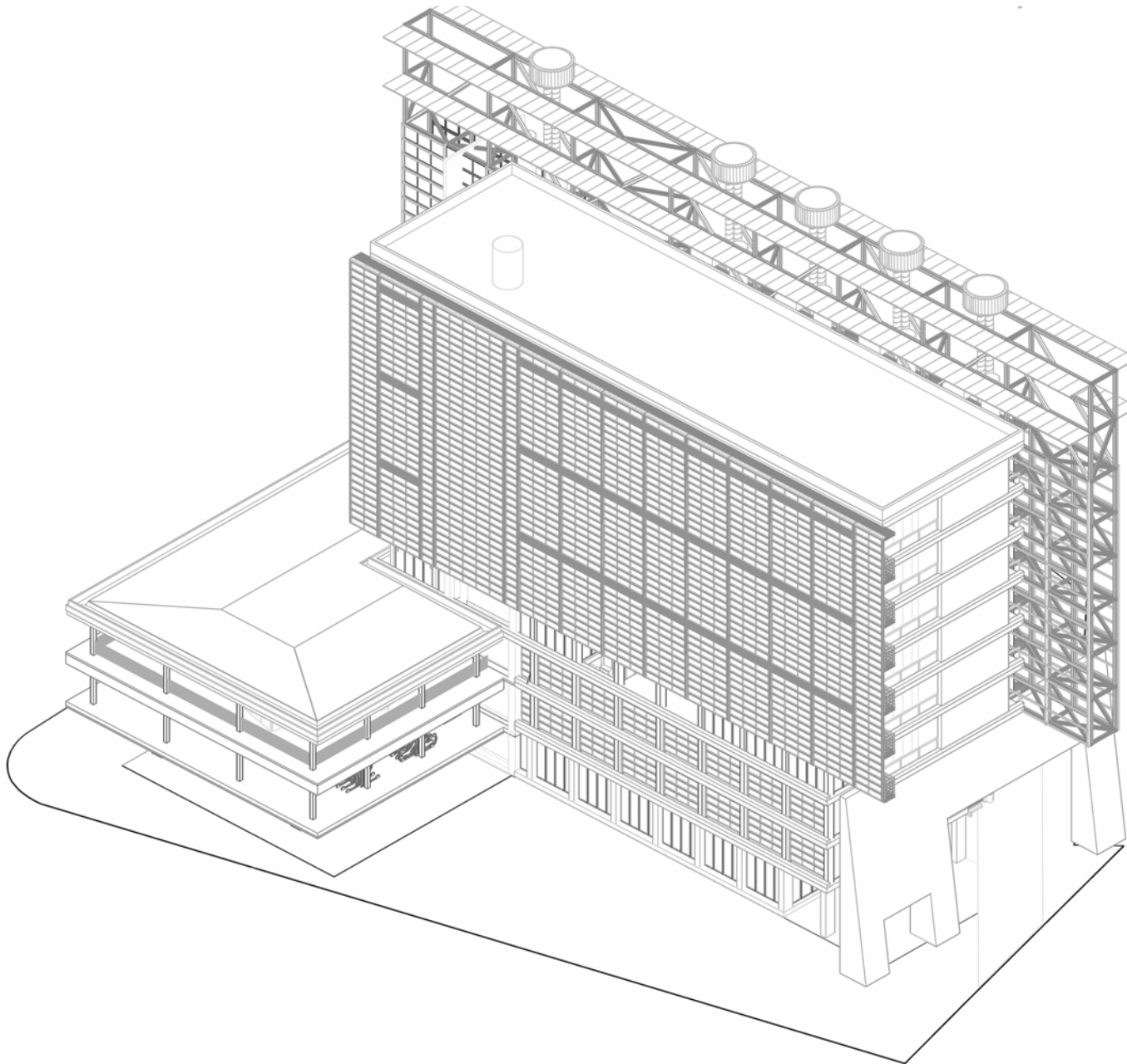
Sebastiaan
Vork
TUD
Architecture

*Dutch Housing
Commons,
non-speculative
housing within
and against the
housing market

Sebastiaan combineert een aantal verschillende aspecten in zijn afstudeeronderzoek en ontwerp. Ten eerste de rol van de architect. Hij kiest voor de rol van spatial agent, het inzetten van de architect op een brede wijze om grotere maatschappelijke thema's op innovatieve manieren aan te pakken. Het tweede is de huidige woonopgave. Waarom komen commons of wooncoöperaties in Nederland zo moeilijk tot stand? Bij de discussie over de woningopgave wordt veelal naar de Randstad gekeken. En zo komt hij bij zijn derde punt, waarom komt de 'bandstad' niet vaker hiervoor in beeld? Als vierde punt wil hij het Post-65 erfgoed in Nederland nieuwe kansen bieden om zijn vijfde punt - nooit meer slopen - kracht bij te zetten.

Het ontwerp betreft hergebruik van een voormalig Belastingkantoor in Nijmegen tegenover het centraal station. De gemeente is voornemens het gebouw te slopen omdat het naar hun mening een 'ongelukkige' stedenbouwkundige ligging heeft.

Sebastiaan kiest voor adaptief hergebruik van het gebouw, waarbij er ruimte is voor verandering in de loop van de tijd. Een bewoonbare bouwplaats; iets dat uitstekend past bij coöperatief wonen. Zijn ontwerp kenmerkt zich door het behoud van de betonnen structuur en vanuit de vrijgespeelde vloervelden die veel ruimte te bieden voor de inbreng van bewoners. De verschillende gevels hebben ieder een eigen uitstraling en functie. Er wordt een volledig nieuwe gevel geplaatst waar alle techniek - zichtbaar - in wordt ondergebracht. Ook wordt gebruik gemaakt van het aanwezige podium in de bestaande laagbouw om stedelijke functies een plek te geven. Dat zou bijvoorbeeld een tijdelijke fietsgarage kunnen zijn ten tijde van de verbouwing van het centraal station.

'De transformatie van kantoorgebouwen leent zich voor het huisvesten van wooncoöperaties.'

JURY

In antwoord op vragen van de jury legt Sebastiaan uit dat juist de transformatie van kantoorgebouwen zich leent voor het huisvesten van wooncoöperaties. De overmaat die de bestaande gebouwen biedt, is juist een kans voor de gewenste veelzijdigheid van het coöperatief wonen. In die overmaat is er ruimte voor collectieve voorzieningen en ruimten voor gemeenschappelijk gebruik. Het kapitaliseert die overruimte in plaats van het als een probleem te ervaren. De keuze om een nieuwe gevel aan het gebouw toe te voegen onderbouwt Sebastiaan met het argument dat technische installaties vaak een kortere levensduur hebben dan de structuur van een

gebouw. Ook zijn de installaties door de plek in het gebouw in de toekomst veel eenvoudiger te vervangen. En het levert een bufferzone op waar bewoners naar eigen believen invulling aan kunnen geven.

De jury heeft enorme waardering voor de wijze waarop Sebastiaan in zijn ontwerp het programma, de locatie en het gebouw passend bij elkaar heeft gebracht. Het ontwerp spreekt zeer tot de verbeelding en daagt uit tot creativiteit van de gebruikers. Het meest bijzondere van deze inzending is, dat het naast tekeningen, renders en een maquette, de vorm heeft gekregen van een toneelscript.

Vele verschillende stakeholders - die hij van tevoren heeft geïnterviewd - komen hierbij aan het woord. Hij zet de ontmoeting tussen deze stakeholders in scène, als in een toneelstuk. We leven dan in het jaar 2043 en kijken terug naar de woningmarkt in Nederland en hoe het gebouw met 150 bewoners nu functioneert. De jury vindt het een inzending met lef op verschillende vlakken. Een voorstel voor een onorthodox proces om belanghebbenden via een toneelstuk met elkaar te verbinden. Een wijze van samenleven met een voor Nederland vrij onbekende vorm (de commons) met originele oplossingen in het ontwerp met het 'grid'. Duidelijk

is dat een dergelijke aanpak helpt om te voorkomen dat gebouwen die ogenschijnlijk in de weg staan, worden gesloopt. Eerlijk is eerlijk, het was voor de jury wel wennen om een toneelscript te lezen. Maar als je er eenmaal aan begint, is er geen houden meer aan.

Ayla Stomp Academie van Bouwkunst Rotterdam

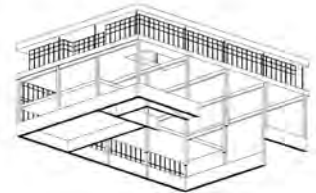
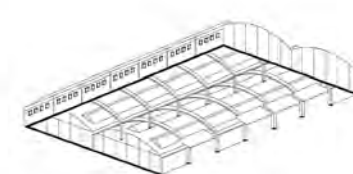
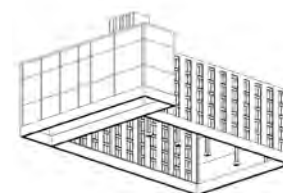
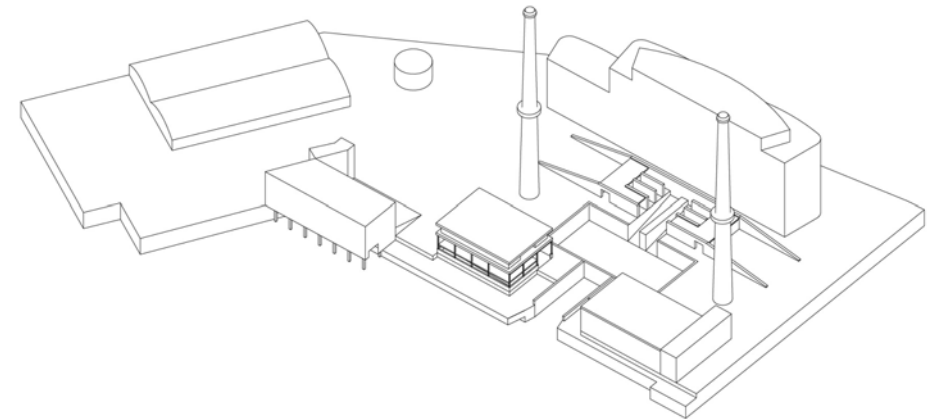
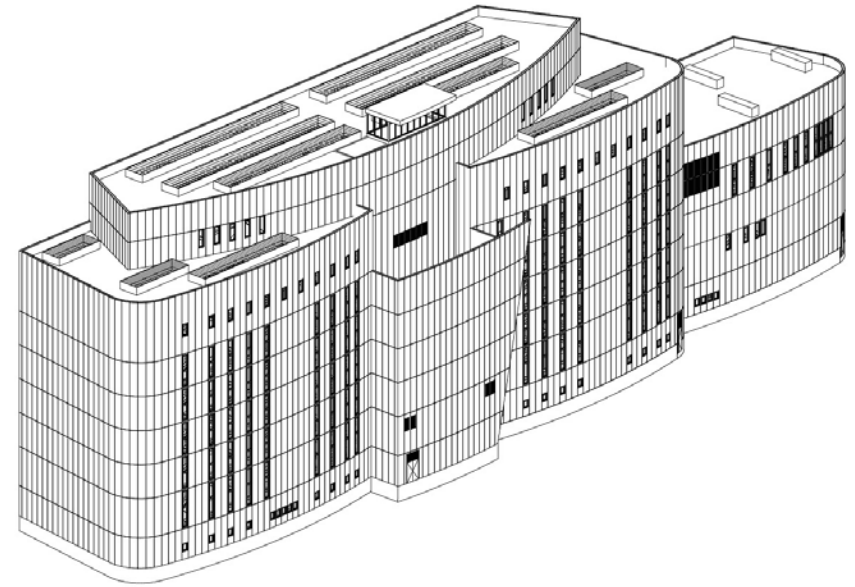
*Onvoltooid
Gebouwd - een
herwaardering
van de bestaande
stad

2^e prijs

Alya Stomp
 Academie van
 Bouwkunst
 Rotterdam

*Onvoltooid
 Gebouwd - een
 herwaardering
 van de bestaande
 stad

Iedereen die aan de transformatie van bestaand erfgoed werkt, weet hoe lastig de waardenafweging is om te komen tot een goed integraal ontwerp. Alya heeft zich met haar studie gericht op die waardenafweging en wel met het doel om minder te slopen. Bij 'niet aibaar' erfgoed kan de waardenafweging ertoe leiden dat andere waarden boven komen drijven dan je van tevoren had kunnen bedenken. Bij monumentaal en beschermd erfgoed zou een brede waardenafweging ertoe kunnen leiden dat andere waarden dan de beschermde waarden ook een plek krijgen en de bescherming dan meer flexibel zou kunnen worden. Dat laatste is nu nog vloeken in de kerk van monumentaal Nederland. Naar de mening van Alya biedt dit meer kansen voor het hergebruik van monumentaal erfgoed en kan worden voorkomen dat de bescherming uiteindelijk leidt tot leegstand en verval.

Voor de waarden is zij in haar onderzoek uitgegaan van de definities in 'Erfgoed als leefomgevingswaarde' van Planbureau voor de Leefomgeving uit 2022 en heeft zij de economische waarde toegevoegd. In haar onderzoek wordt een theoretisch kader omgezet in een ontwerpmethodologie voor de architectuurpraktijk. Om de methodiek te testen, is gekozen voor drie niet voor de hand liggende casussen in Rotterdam: een (gebombardeerd) woongebouw aan de Savornin Lohmanlaan in een beschermd stadsgezicht, een industrieel relict aan de havenkade (AVR-terrein) zonder bescherming en de rijksmonumentale Steigerkerk in het centrum. De praktijkcasussen hebben geleid tot een aanpassing van de methodiek die uiteindelijk leidde tot een transformatiekader voor projecten.

JURY

Ayla startte haar presentatie met foto's van haar afstudeerwerk in een kerk die door haar huidige werkgever wordt getransformeerd. Ze toont ook de foto's van enkele weken daarna, als vandalen het gebouw binnen zijn gekomen en er niets meer over is van haar maquettes en presentatiemateriaal. Heel nuchter vertelt zij dat dit symbool staat voor wat er met erfgoed nu gebeurt. Er wordt snel overgegaan tot rigoureuze sloop en we hebben geen idee van de waarde die daarmee verloren is gegaan.

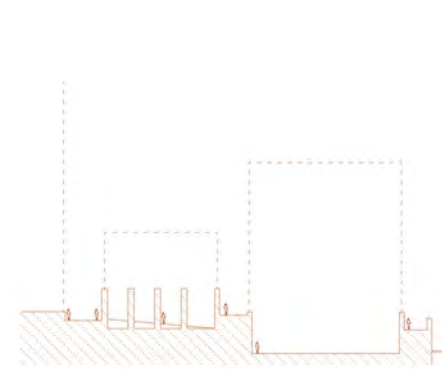

'Al het
bestaande
erfgoed moet
meer kansen
krijgen voor
herontwikkeling.'

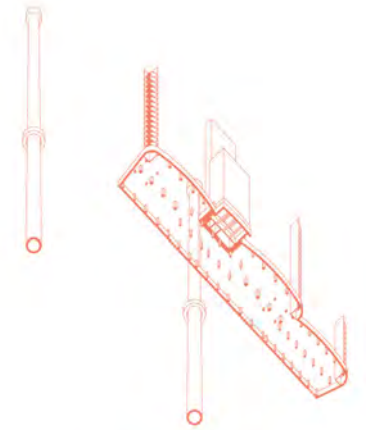

Tijdens haar presentatie illustreert ze het transformatiekader dat ze heeft ontwikkeld aan de hand van de minst aabare van de drie projecten die zij in haar onderzoek heeft gebruikt: de afvalverbranding in Rotterdam. Ze brengt de waarden - economisch, sociaal, identiteit, ontdekking, representatie, accommodatie, esthetische en collectie - voor dit project in beeld. Als ontwerper benadert ze de waarden als kansen om een nieuw ankerpunt in de haven van Rotterdam te realiseren. Het transformatiekader werkt als een

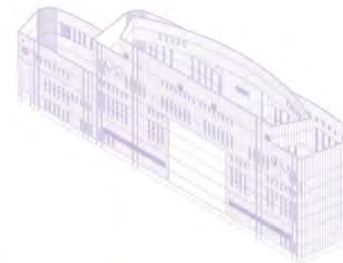
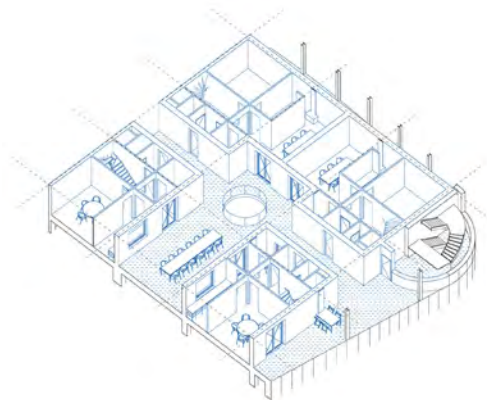
interdisciplinaire weegschaal die het gesprek mogelijk maakt met stakeholders om de kansen en mogelijkheden van het hergebruik goed tegen elkaar af te wegen. Ayla toont het lef dat nu nodig is om monumentaal erfgoed voor de toekomst te behouden en de fluwelen handschoen overboord te gooien en te vervangen door de werkhandschoen. Behoud en ontwikkeling gaan hand in hand. Ayla kan niet wachten om met NRP-partners haar transformatiekader verder te brengen en eerlijk gezegd: de jury ook niet.

ACCOMODATIEWAARDE

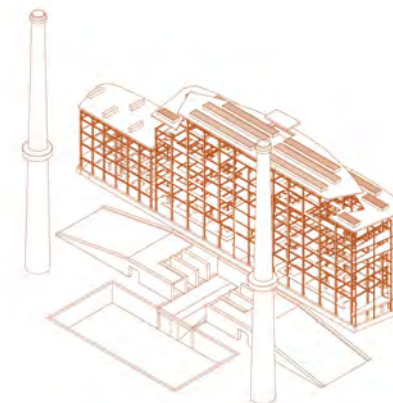
ECONOMISCHE WAARDE

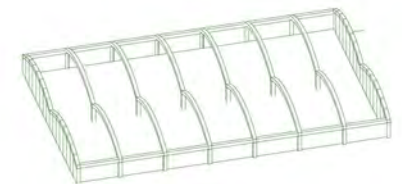
COLLECTIEWAARDE

REPRESENTATIE WAARDE

ACCOMODATIEWAARDE

ESTHETISCHE WAARDE

Eda
Demir
TU/e
Architecture,
History and
Theory

*We will be
back: Hatay
#Antakya

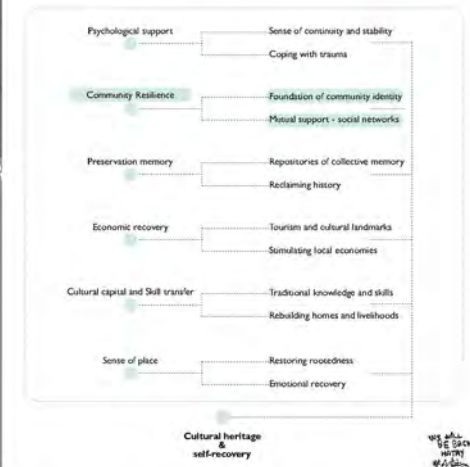
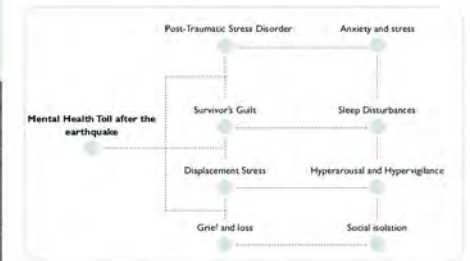
3^e prijs

Eda Demir
 TU/e, Architecture,
 History and Theory

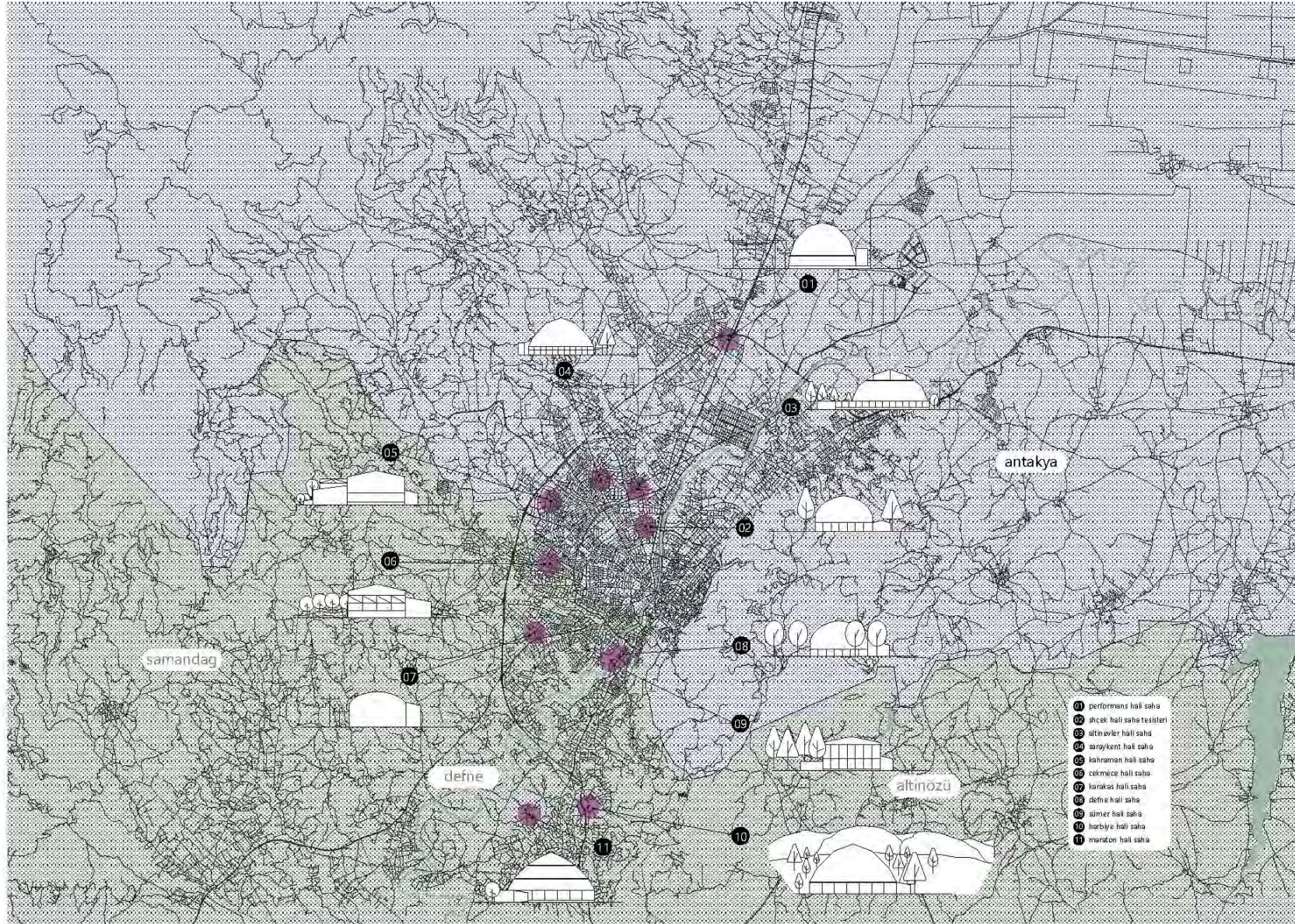
*We will be back:
 Hatay #Antakya

De van origine Turkse Eda wilde zich vanuit haar vak inzetten na de aardbeving in Antakya in Turkije in februari 2022. Maar wat bleek: als je sinds je jeugd in Oostenrijk woont en in Nederland studeert, kijk je met Europese ogen naar de mogelijkheden van wederopbouw na een natuur-ramp. Dat bleek niet aan te sluiten bij de behoeften van mensen die geen huis of thuis meer hebben en waar sinds de ramp weinig is hersteld. Opnieuw beginnen dus en Eda startte met kijken wat het land zelf te bieden heeft en hoe dat op behoeften kan aansluiten. Werken aan humanitarian design.

De eerste levensbehoeften zijn huisvesting en voedsel, maar je hebt meer nodig om te overleven. Je moet wegen zoeken om de gemeenschap weer op te bouwen. In haar zoektocht naar wat nog herbruikbaar was, stuitte Eda op lichtgewicht indoor voetbalhallen. Deze hallen waren tijdens de aardbeving overeind gebleven. Er waren er tien in de stad, ook in de buurt van waar nu containerdorpen waren ontstaan waar mensen wonen. In haar ontwerp maakt ze gebruik van lichte constructies die zij in de hallen plaatst en die ruimte bieden om bijeen te komen en samen dingen te ondernemen.

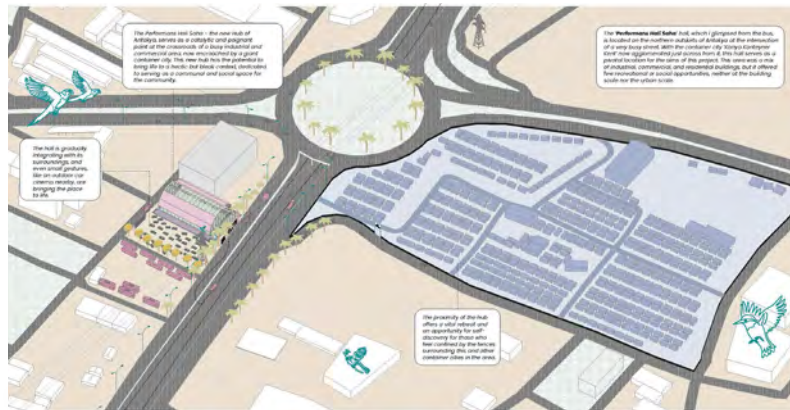

'Je kunt ontwerpkrachten
 inzetten na natuurrampen.'

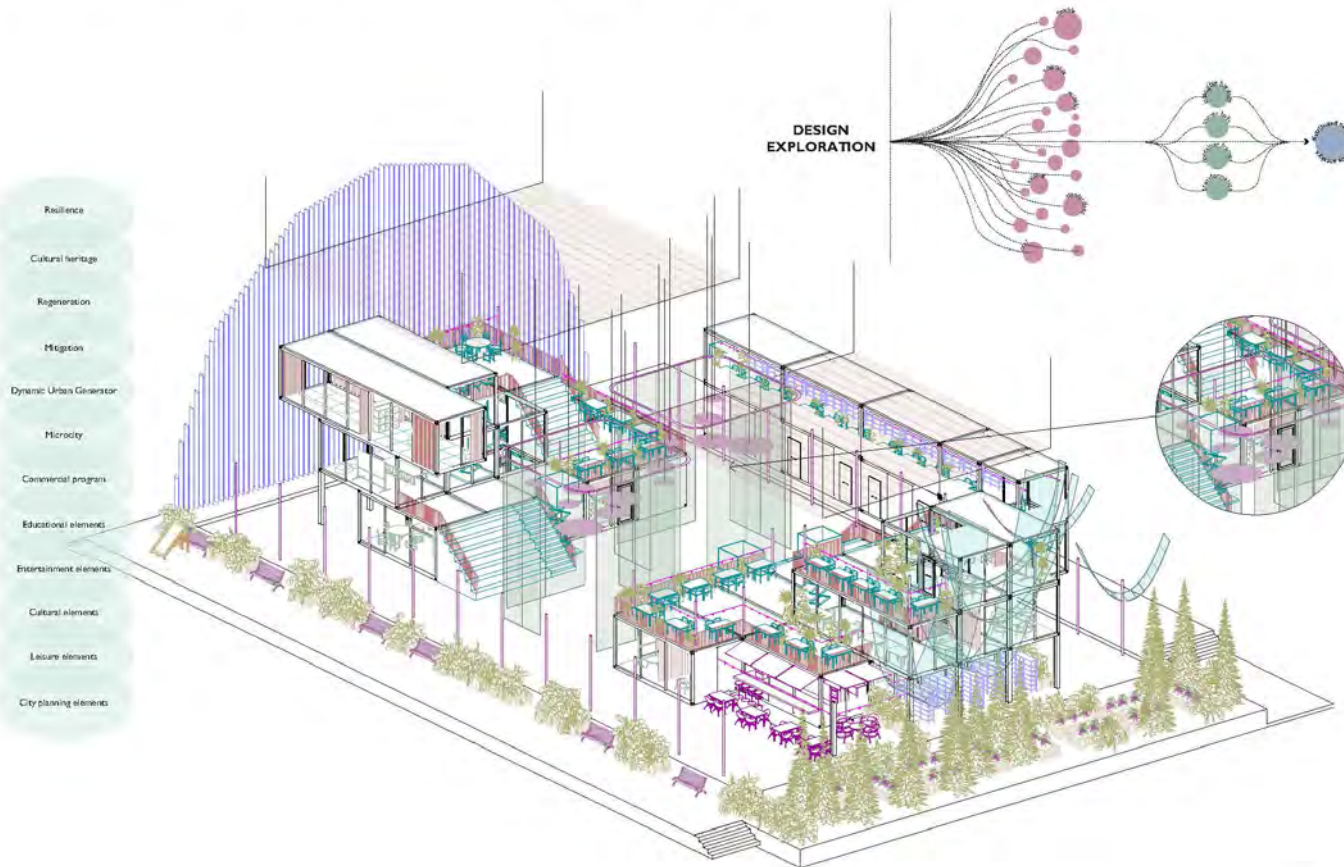

How can the adaptive reuse of indoor soccer halls as socially resilient hubs, rooted in cultural heritage and community cohesion, enhance post-disaster recovery and regeneration in earthquake-affected regions like Antakya, Turkey?

WE WILL
BE BACK
HATAY
#Antakya

Transformed Indoor Soccer Hall With the Flexible and Adaptable Infill

Zoals het verbouwen van paprika's en Turkse paprikapasta maken. Door de hallen op deze wijze te hergebruiken, ontstaat een plek voor 'collective healing'.

Het onderzoek stopte hier niet. Zij koos ervoor om haar kennis verder te brengen met het idee om materialen-paspoorten te maken van al het materiaal dat na een natuurramp overblijft. Wat komt beschikbaar, wat is herbruikbaar en naar een andere plaats te transporteren? Zo kan een internationale database ontstaan voor natuurrampen. Dat is een werkwijze die juist vanuit haar Europese roots van toegevoegde waarde kan zijn.

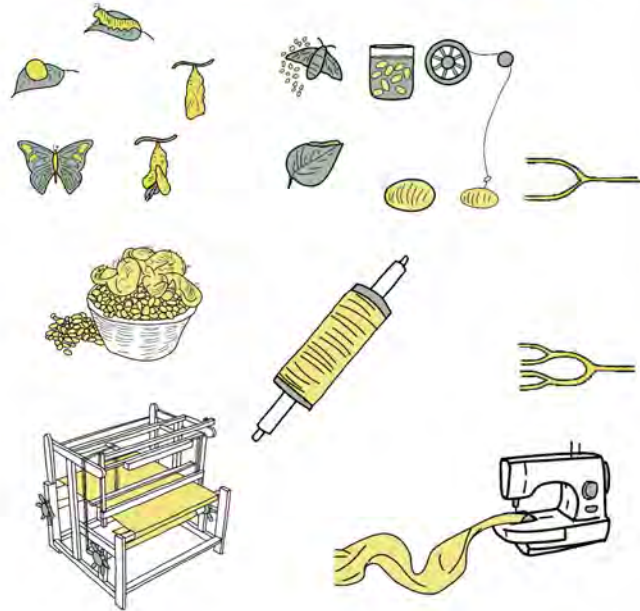
WE WILL BE SUCH HOTAY #A123

Cultural Heritage as the Spatial Program

YELLOW OF HATAY

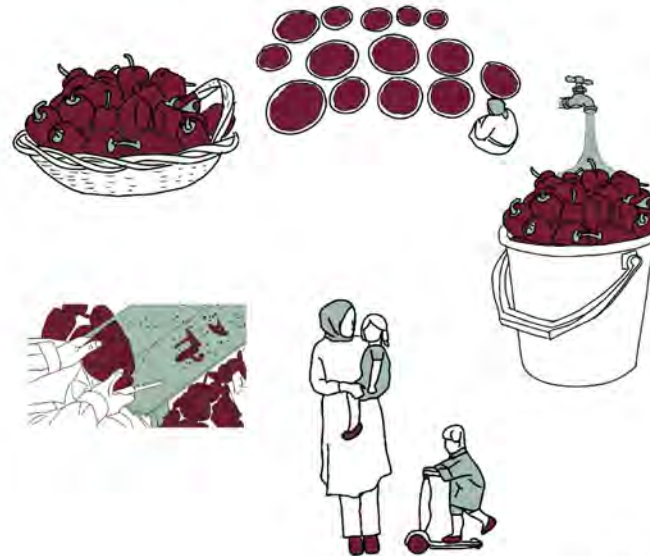
Ancient crafts such as Hatay's Yellow Silk could find new opportunities within these hubs. This beautiful and unique art form could rediscover itself by showcasing its distinctive character and value to its people of Hatay.

BITES OF ANTAKYA

Turkish cuisine is unimaginable without paprika and tomato paste, which enrich every meal with unique flavors. When these ingredients are dried under the Hatay sun, they become even better. Within these hubs, these traditional values and treasures can be showcased, paying tribute to their heritage and creating job opportunities for those in need.

WE ALL
BE BACH
HATAY
#11Eda

JURY

Een van de aspecten die de jury tijdens de presentaties vaak opvalt, is dat de masters ons meenemen in de zoektocht die hun afstuderen is. Gewapend met de bagage van je studie denk je de oplossing te kunnen bieden in een ontredderde omgeving en samenleving. Om dan te concluderen dat dit niet werkt. Eda liet zich niet uit het veld slaan en ging door met het materiaal dat voorhanden was. Een les voor het leven: het belang van context.

Op de kritische vragen van de jury gaf Eda goed onderbouwde antwoorden. De hallen werden opgebouwd en ingevuld met lichte materialen die op hun beurt weer goed kunnen worden gedemonteerd en hergebruikt. En ja, het is niet makkelijk om een database op te bouwen in een rampgebied, maar met de toename van natuurrampen in de wereld is het goed om nu al over structurele oplossingen na te denken.

Bij natuurrampen wordt voorrang gegeven aan huisvesting en voedsel, maar dat houdt mensen alleen fysiek in leven. "Use culture as a toolkit" is haar advies, zet dat in om gemeenschappen op te bouwen. Door middel van een soort stripverhaal laat zij zien welke plek de traditionele paprikapasta heeft in deze streek. Dat geeft mensen een reden om te leven en ook waardigheid. Haar onderzoek is nog niet in Turkije geland en dat is jammer. Het zou mooi zijn als een partij, de overheid of ngo's, deze handschoenen willen oppakken.

Genomineerd

Mike van Rheenen Academie van Bouwkunst Rotterdam

Regeneration of a concrete jungle

Het gaat slecht met de biodiversiteit in Nederland. Wat zou er gebeuren als je de natuur leidend laat zijn bij de transformatie van een Post-65 gebouw? Dat was de kern van de onderzoeksvraag van Mike.

Hij koos het gebouw Blakeburg aan Blaak in Rotterdam dat men voornemens is te slopen. Via een aantal stappen laat hij zien hoe hij tot de keuze van dit gebouw is gekomen en welke keuzes je vervolgens maakt om de natuur de benodigde ruimte te geven. De eerste stap is bepalen of het gebouw kan bijdragen aan bestaande natuur waar je op aan kunt sluiten. Westblaak is een van de zeven stadsprojecten in Rotterdam die zich hiervoor lenen. Stap 2 is het inzoomen op de lokale natuur. Stap 3 betreft het inzoomen op het gebouw zelf. Stap 4 is de vertaling naar een waardering en condities voor het betreffende gebouw. Bij stap 5 maak je een kanskaart voor de natuur; waar kan het matchen met het gebouw? En stap 6 is welke functie past bij het gebouw en de natuur.

In het ontwerp van het natuurmuseum is gekozen voor het strategisch verwijderen van vloerdelen en het aanpassen van gevels, zodat ideale condities ontstaan voor onder andere duin-, bos- en moeraslandschappen. Alle interventies zijn specifiek afgestemd op de wens van planten en dieren, binnen de gegeven bouwkundige en architecturale kaders en uitgangspunten van het bestaande gebouw. Er is ook aandacht besteed aan de beleving van gebruikers door seizoensgebonden veranderingen en het benutten van de dynamiek van water, wind en zon.

JURY

Er is enorme waardering van de jury om echt de natuur leidend te laten zijn bij een transformatie. Het stappenplan dat Mike heeft gemaakt, geeft alle ontwerpers een handvat om natuur een veel betere positie te geven in een ontwerpproces. Zijn ontwerp moet worden gezien als een pilotproject; wat gebeurt er en hoe ver kun je gaan? Wat de jury jammer vindt, is dat het op zijn beurt toch leidt tot een ééndimensionale aanpak van de opgave, terwijl de complexiteit van transformatie juist is gelegen in de integraliteit van alle aspecten die je als ontwerper een plek moet geven. Tijdens zijn presentatie gaf Mark de tip dat pocket parks ter grootte van een tennisveld al echt een bijdrage leveren aan de vergroting van de biodiversiteit. Iets dat alle partijen op eenvoudige wijze kunnen oppakken.

De keuze van de functie van een natuurmuseum draagt naar de mening van de jury niet echt bij om meer mensen de positieve werking en mogelijkheden van meer ruimte voor de natuur te ervaren. Juist deze ontwerpwijze integreren in een woon- of werkomgeving zou wat dat betreft veel meer impact hebben en mensen echt de beleving meegeven wat meer natuur oplevert. Wel is er veel waardering voor het feit dat juist een bestaand gebouw is gekozen om zijn stelling kracht bij te zetten en dit laat ook de mogelijkheden van ons bestaande erfgoed goed zien.

Genomineerd

Jules Bresson
TUD, AE&T,
Heritage & Architecture

Dredging up something new. Exploring the potential of water to revitalize heritage in the Waterdriehoek

Op het atelier op de universiteit heeft Jules veel geleerd over de Waterdriehoek. Hij was verbaasd dat het fundament van de - voor Nederland zo belangrijke - baggerindustrie in een relatief kleine plaats als Sliedrecht lag. Het huidige Baggermuseum, door een dijk uit 2008 afgescheiden van het water, doet naar zijn mening deze industrie onvoldoende recht. Hij heeft de opgave opgepakt om de baggerindustrie een waardige plek te geven om zich aan een veel breder publiek te presenteren.

Om gevoel te krijgen voor de plek en de industrie heeft hij met veel verschillende stakeholders gesproken en voedde zijn project met verhalen. De gedestilleerde kernwaarden vormden voor hem de kapstok voor zijn ontwerp van het nieuwe Baggermuseum. Door op stedenbouwkundig niveau de verdichtingsopgave voor de woningbouw met dit project te verbinden, ontstond er een integrale gebiedsvisie voor deze plek.

Het museum wordt op de locatie verplaatst naar het water. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande identiteit en hergebruik van delen van gebouwen van de 'Van Eyck' scheepswerf. Baggerspecie wordt hier geïntroduceerd als een nieuw bouw materiaal; de verschillende mogelijkheden zijn in beeld gebracht en er zijn nieuwe silo's van bagger gemaakt om te laten zien hoe dit werkt. De andere twee delen van het complex verwijzen indirect naar de ingrediënten van de baggerindustrie: een diffuus archief- en tentoonstellingsgebouw en een hergebruikte scheepswerf om de typologie van dergelijke gebouwen te behouden.

JURY

Tijdens de digitale presentatie is de fascinatie voor de baggerindustrie die bij Jules tijdens zijn studie is ontstaan volstrekt duidelijk. Het kan toch niet zo zijn dat er in een hoekje van het Maritiem museum in Rotterdam iets wordt getoond over de industrie die zo belangrijk is geweest voor ons land op een plek waar je je dat niet kunt voorstellen. De jury heeft veel waardering dat ook bij een dergelijke 'harde' industrie en opgave gekozen is om zo breed mogelijk de 'oral stories' op te halen om vat te krijgen op lokale kernwaarden. Ook is het goed om te zien hoe breed naar de mogelijkheden is gekeken om het materiaal bagger en zijn gebruik meer aandacht te geven in deze tijden waar dergelijke industrieën als snel in kwaad daglicht worden gezet.

Hoewel er begrip is voor de waardering van de typologie van een scheepswerf, worden vraagtekens gezet bij het verplaatsen van een bestaande scheepswerf en om dit te koppelen aan de functie van baggermuseum. Natuurlijk is een dergelijk hergebruik mogelijk, maar daar zijn hoge kosten mee gemoeid die niet door een functie als museum kunnen worden opgebracht. Het verband van het museum met de bestaande grote hal waar binnen de constructie woningen worden gerealiseerd en onder de constructie een gemeenschappelijke tuin, is de jury helaas onvoldoende duidelijk geworden. Het nieuwe tentoonstellingsgebouw met opleidingsfunctie komt ook niet helemaal uit de verf.

Overige inzendingen

Britt Kusters

TU/e, AUDE, Urbanism and Urban Architecture

Beyond the kitchen counter

Designing the 21st century woman through the transformations of the 'Zusterflat' in 's-Hertogenbosch

Eslem Karakoc

TU/e, Architectural Urban Design and Engineering

Building belonging together: re-imagining four post-war apartment buildings in Kleinpolder, through the integration of social architecture and autopoietic social system principles

Frank Vahstal

TU Delft, Architecture Urbanism, and Building Sciences, Building Technology

100.000 biobased top-ups, Quickest route to Paris proof housing

Gavin McGee Fraser

Academie van Bouwkunst Amsterdam

The eyes are the windows to the soul

Guido van Laar

TU/e, AUDE, Urbanism and Urban Architecture

Proud to be suburban

Nona Dalman (TUD, Architectural Engineering)

Symbioses unearthed

Regeneratively transforming postwar flats into healthy urban communities

Ruben Bremer

TUD, Architectural Engineering & Technology, Heritage & Architecture

Kloos inspired, past themes inspire future solutions

Sanne Buser

TUD, Architectural Engineering

WederOPbouw 2.0

Wietse Haitsma Mulier

TUD, Architectural Engineering & Technology

Kinderdijk from start to future

Toelichting op de NRP Masterprijs & samenstelling van de jury

De NRP Masterprijs wordt toegekend aan relevante en vernieuwende afstudeerscripties of ontwerpen op het gebied van renovatie en/of transformatie. Het gaat hierbij om afgestudeerden van universitaire masteropleidingen of vastgoed gerelateerde postacademiale of post HBO-masteropleidingen. De jury hanteert de volgende criteria om tot een selectie van de genomineerden en prijswinnaars te komen: de kwaliteit van de scriptie of ontwerp, de relevantie voor het vakgebied, het belang voor de professionalisering, innovatieve aspecten, wijze van presenteren en originaliteit.

NRP heeft uit eigen partners een brede jury samengesteld, bestaande uit:

- Eva Hermans (DNB) voorzitter
- Michiel Otto (HEVO)
- Irene Ponec (Ymere)
- Arno de Vries (WDJArchitecten)
- André Köster (Koninklijke Woudenberg)
- Erna van Holland (NRP) secretaris

Colofon

NRP MASTERPRIJS 2024
IS EEN UITGAVE VAN NRP
© 2024 STICHTING NRP

Samenstelling, tekst en redactie, NRP
Ontwerp, Yellowday

NRP Masterprijs 2024
info@nrp.nl